

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กมลตา กองสุข. ภาพมารวิชัยในจิตรกรรมฝาผนังสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น (The scene of maravijaya from mural painting in the early Ratanakosin period) วิทยานิพนธ์
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาโบราณคดีสมัยประวัติศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2534.

กรมศิลปากร. ชีวติและงานของสุนทรภู่ : กรมศิลปากรตรวจสอบชำระใหม่. กรุงเทพฯ :
องค์การคำคุณา, 2520.

_____. ไตรภูมิโลกวินิจยกถา ฉบับที่ 2 เล่ม 1-3 (ไตรภูมิฉบับหลวง). กรุงเทพฯ : กรมศิลปากร,
2520.

_____. พระพุทธประวัติจากจิตรกรรมฝาผนัง พระที่นั่งพุทไธสวรรย์ พิพิธภัณฑ์สถาน
แห่งชาติ พระนคร. กรุงเทพฯ : กรม., 2515.

กรมศิลปากร. กองโบราณคดี. ฝ่ายอนุรักษ์โบราณสถาน. โครงการอนุรักษ์จิตรกรรมฝาผนังเร่งด่วน
ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6. กรุงเทพฯ : กรม., 2529.

กองวรรณกรรมและประวัติศาสตร์. วรรณกรรมสมัยรัตนโกสินทร์. เล่ม 1. (หมวดศาสนา
จักร) คัมภีร์มหาวงศ์. กรุงเทพฯ : กอง, 2534.

กองหัตถศิลป์ และ คณะกรรมการจัดงานสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปี. ศิลปกรรมกรุง
รัตนโกสินทร์. กรุงเทพฯ : กรมฯ, 2525.

โกสุม สายใจ. เอกสารประกอบการสอนวิชาจิตรกรรมพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : สถาบันราชภัฏ
สวนดุสิต, 2544.

คณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุในคณะกรรมการอำนวยการจัดงาน
เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. วัฒนธรรม พัฒนาการทาง
ประวัติศาสตร์ เอกลักษณ์และภูมิปัญญา จังหวัดนครปฐม. กรุงเทพฯ :
คณะกรรมการ, 2544.

จันทน์ รัตนกุล. ช่างเขียนจิตรกรรมฝาผนังวัดพระปฐมเจดีย์. สัมภาษณ์, 3 สิงหาคม พ.ศ. 2553

จำนงค์ ศรีนวล. "จิตรกรรมฝาผนังที่วัดบางพระ (Ayuthya period murals at Wat Bang Phra)". **เมืองโบราณ** 8, 3 (ส.ค.-พ.ย. 2525) : 37-40.

จำลอง อยู่บริสุทธิ์. **ไวยาวัจกรวัดบางพระ.สัมภาษณ์**, 27 เมษายน พ.ศ. 2553

จุไรรัตน์ อุดมะ, ผู้รวบรวม. **รวมเรื่องจังหวัดนครปฐม. นครปฐม : คณะกรรมการจังหวัด นครปฐม, 2522.**

ฉวีงาม มาเจริญ. **วัดกองคาราม (Wat Kongkaram). กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2521**

ชมพูนุท พงษ์ประยูร. **จิตรกรรมไทย. พระนคร กรมศิลปากร, 2512**

ชรินทร์พรณ เมืองนก และคนอื่นๆ. **สารคดีชีวิตที่แม่กลองชุด เรือแล่นทะเลม. นครปฐม : คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2544.**

ชูสิริ จามรมาน และ วิบูลย์ ลี้สุวรรณ. **อิทธิพลจีนที่มีต่อศิลปกรรมไทยสมัยอยุธยาตอนต้น (Chinese influence in Thai art of the early Ayudhya period). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2520.**

ดำรงราชานุภาพ, สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยา. **ประชุมปาฐกถา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พระจันทร์, 2519.**

_____. **พระราชพงสาวดารกรุงรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ 2. พระนคร : คุรุสภา, 2505.**

ทองต่อ กล้วยไม้ ณ อยุธยา. **ทศพิศราชธรรม. กรุงเทพฯ : ดันอ้อ, 2535.**

ทองปลิว ชมชื่น. **การศึกษาตลอดชีวิตในชุมชน. นครปฐม : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2546.**

ธรรมโสภณ, พระ. **ประมวลปัญหาและเฉลยพุทธานุกรมพระวดี. กรุงเทพฯ : มหามงกุฎราชวิทยาลัย, 2520.**

น. ณ ปากน้ำ (ประยูร อุลุชาฎะ). **จิตรกรรมฝาผนังหนึ่งในสยาม (Masterpieces of Thai mural paintings). กรุงเทพฯ : เมืองโบราณ, 2544.**

_____. **จิตรกรรมอยุธยา. กรุงเทพฯ : เมืองโบราณ, 2543.**

_____. **ศิลปกรรมแห่งอาณาจักรอยุธยา. พระนคร : ดันอ้อ 1999, 2542.**

_____. **ศิลปไทยตามวัด. พระนคร : โอเดียนสโตร์, 2515.**

น. ณ ปากน้ำ (ประยูร อุลุชาฎะ). ศิลปินกรุงเทพมหานคร ภาคแรก. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2521.

_____. สยามศิลปะ จิตรกรรมและสถาปัตยกรรม. กรุงเทพฯ : เมืองโบราณ, 2538.

น. ณ ปากน้ำ (ประยูร อุลุชาฎะ) และคนอื่น ๆ. สังคมไทยกับจิตรกรรมฝาผนัง. กรุงเทพฯ : สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2525.

นภาพร เล้าสินวัฒนา. การศึกษาจิตรกรรมฝาผนังของพระที่นั่งไพศาลทักษิณ. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาประวัติศาสตร์ศิลปะ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2540.

_____. "จิตรกรรมในพระที่นั่งไพศาลทักษิณและพระราชพิธีบรมราชาภิเษก". เมืองโบราณ. 24, 4 (ค.ค.-ธ.ค. 2541) : 26-35.

นริศรานูวัตติวงศ์, สมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระยา. บันทึกเรื่องความรู้ต่างๆ ประทานพระยาอนุমানราชชน. พระนคร : สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2506.

นริศรานูวัตติวงศ์, สมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระยา และ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยาจักรีราชานุภาพ. ตำนานสมเด็จพระเจ้าเอกทัศ. 27 เล่ม. กรุงเทพฯ : แพร่พิทยา, 2504-2506.

นายรอบรู้ (นามแฝง). "ชมจิตรกรรมฝาผนังชั้นเอกของกรุงรัตนโกสินทร์". สารคดี 19, 220 (ก.ค. 2546) : 166-168.

นิตยา ศักดิ์เจริญ. ช่างเขียนจิตรกรรมฝาผนังวัดสระเกษและวัดไผ่ล้อม. ธรรมสาร, 28 พฤศจิกายน พ.ศ. 2553

นิวัติ กองเพียร. เชิงสังวาส : กามรูปในภาพเขียนตามประเพณีที่มีเสียงวรรณคดีไทย. กรุงเทพฯ : ต้นอ้อ แกรมมี่, 2541.

นฤต ชมภูนิช. วัฒนธรรมลุ่มแม่น้ำนครชัยศรี. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2540.

นฤต ชมภูนิช และ สัญญา สุดล้ำเลิศ. สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมในจังหวัดนครปฐม. นครปฐม : หน่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมท้องถิ่นจังหวัดนครปฐม สำนักศิลปวัฒนธรรม สถาบันราชภัฏนครปฐม, 2543.

เน่งน้อย ศักดิ์ศรี, ม.ร.ว. พระบรมมหาราชวังและวัดพระศรีรัตนศาสดาราม. กรุงเทพฯ : ริเวอร์ บุ๊คส์, 2543.

บุญมี พิบูลย์สมบัติ, บรรณาธิการ. ภาพจิตรกรรมมหาชาติชาดกจังหวัดเพชรบุรี. เพชรบุรี : วัดมหาธาตุวรวิหาร จังหวัดเพชรบุรี, 2543.

ปรมาณูชิตชิโนรส. สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระ. พระปฐมสมโพธิกถา. พระนคร : กรมการศาสนา, 2505.

“ประกาศสำนักทะเบียนกลาง กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทยเรื่อง จำนวนราษฎรทั่วราชอาณาจักร” [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 7 สิงหาคม 2553 จาก <http://www.dopa.go.th/TH/service.php>.

ประทีป ชุมพล. "ปรัชญาและความเชื่อในจิตรกรรมฝาผนังสกุลช่างรัตนโกสินทร์". โบราณคดี (21 มิ.ย.2537) : 56-94.

_____. รายงานการวิจัย เรื่อง ปรัชญาและแนวความคิดในจิตรกรรมฝาผนังสกุลช่างรัตนโกสินทร์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2535.

ปราณี กล้าส้ม. "จิตรกรรมฝาผนังร่วมสมัย". เมืองโบราณ 29, 4 (ต.ค.-ธ.ค. 2546) : 64-70.

ปรีชา กาญจนคม และคณะ. “จิตรกรรมฝาผนังไทย”. ใน หนังสือที่ระลึกงานฌาปนกิจ พระเจริญ จันทโชโต. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้ง. 2529.

พระครูปลัดสิทธิวัฒน์.เจ้าอาวาสวัดไผ่ล้อม. สัมภาษณ์, 14 สิงหาคม พ.ศ. 2553

พระครูภาวนาวิมล.เจ้าอาวาสวัดสระกระเทียม. สัมภาษณ์, 24 พฤศจิกายน พ.ศ. 2553

พระครูสถิตบุญเขต อาทโร.เจ้าอาวาสวัดกลางบางแก้ว. สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม พ.ศ. 2547

พระครูสุพจน์วราภรณ์. "อารยธรรมลุ่มแม่น้ำนครชัยศรี (The Nakhon Chai Si River-Basin culture)". เมืองโบราณ 8, 3 (ส.ค.-พ.ย. 2525) : 24-36.

พระครูสุพจน์ สุทนต์. เจ้าอาวาสวัดละมุด. สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม พ.ศ. 2547

พระธรรมปริยัติเวที.เจ้าอาวาสวัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร. สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม พ.ศ. 2547

พระมหาพิพัฒน์.ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร. สัมภาษณ์, 7 กรกฎาคม พ.ศ. 2553

พระไตรปิฎก เล่มที่ 10 พระสุตตันตปิฎก เล่มที่ 2 ทีฆนิกาย มหาวรรค : มหาปรินิพพานสูตร. กรุงเทพฯ : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539.

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต). พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม (Dictionary of Buddhism). พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ : บริษัท สือตะวัน จำกัด, 2545.

พระมหานริศ จิตสวโร. คู่มือสมณศักดิ์ พัตยศ ฉบับสมบูรณ์. กรุงเทพฯ : ชงธรรม, 2551.

พระราชพงสาวดารกรุงรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ 4 ของเจ้าพระยาทิพากรวงศ์. พิมพ์ครั้งที่ 2. พระนคร : กรมศิลปากร, 2507.

พระราชพงสาวดารกรุงรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ 3 ฉบับเจ้าพระยาทิพากรวงศ์. พระนคร : โรงพิมพ์ศรีหงส์, 2477. (พิมพ์เป็นที่ระลึกในงานพระราชทานเพลิงศพมหาอำมาตย์โท พระยาไพบูลย์สมบัติ (เดช บุนนาค) 25 พ.ย.2477 ณ สุสานหลวง วัดเทพศิรินทราวาส).

พระราชพงสาวดารกรุงศรีอยุธยา ฉบับสมเด็จพระพนรัตน์ วัดพระเชตุพน. พระนคร : คลังวิทยา, 2514.

พระสูตรและอรรถกถาแปล พระสูตรตันตปิฎก ขุททกนิกาย ชาดก. เล่ม 4 ภาค 1 ในพระไตรปิฎกและอรรถกถาแปล ฉบับครบ 200 ปี แห่งราชวงศ์จักรี กรุงรัตนโกสินทร์. หน้า 648-649. กรุงเทพฯ : มุลินธิมхамกุฎราชวิทยาลัยในพระบรมราชูปถัมภ์, 2525.

พระอุบาลีคุณูปมาจารย์. เจ้าอาวาสวัดไร่จิง. สัมภาษณ์, 25 สิงหาคม พ.ศ. 2547

พะเยาว์ เข็นสบาย. ไวยาจักรวัดสระกะเทียม. สัมภาษณ์, 24 พฤศจิกายน พ.ศ. 2553

พัฒนา พุทธิพงษ์. “พระราชหัตถเลขาของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เรื่องสมโภชพระปฐมเจดีย์ พ.ศ. 2453”. ใน ศิลปะประจำชาติไทย กนก นารี กะบี กช. นนทบุรี : พิมพ์ทอง, 2545.

พิริยะ ไกรฤกษ์. ศิลปะสุโขทัยและอยุธยา ภาพลักษณ์ที่ต้องเปลี่ยนแปลง. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง, 2545.

พิระพงศ์ สุขแก้ว. สุนทรียศาสตร์บนฝาผนัง : อลังการแห่งจิตรกรรมไทย. กรุงเทพฯ : ปราณีสยาม, 2549.

เพลินพิศ คำราญ. "พิธีไหว้ครูศิลปการช่าง". ศิลปากร 24, 4 (ก.ย. 2523) : 5-17.

ฟาน ฟลิต, เบเรเมียส. พงศาวดารกรุงศรีอยุธยาฉบับวันวลิต พ.ศ. 2182 พงศาวดารกรุงศรีอยุธยา ฉบับวันวลิต พ.ศ. 2182. แปลโดย วนาสรี สามนเสน. กรุงเทพฯ : ภาควิชาประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523.

เพื่อ หริพิทักษ์. ภาพเขียนในหอพระไตรปิฎกวัดระฆัง (Mural painting at Wat Rakang). พระนคร : คณะกรรมการอนุรักษ์ศิลปกรรม, 2513.

มหามกุฏราชวิทยาลัยในพระบรมราชูปถัมภ์ สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล, ผู้จัดพิมพ์. พระสูตรและอรรถกถา แปล ขุททกนิกาย ชาดก. ภาคที่ 1. เล่มที่ 4. กรุงเทพฯ : มหามกุฏราชวิทยาลัย, 2525.

_____. พระสูตรและอรรถกถา แปล ขุททกนิกาย. ภาคที่ 2. เล่ม 9. กรุงเทพฯ : มหามกุฏราชวิทยาลัย, 2525.

มหาวิทยาลัยศิลปากร. งานช่างของในหลวง. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย, 2539.

มหาวิทยาลัยศิลปากร. คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์. จิตรกรรมฝาผนังสกุลช่างนนทบุรี (Murals of Nondburi school). พระนคร : ศิวพร, 2506.

รัตนปัญญาเถระ. ชินกาลมาลีปกรณ์. แปลจากฉบับภาษาบาลีโดย แสง มนวิฑูร. กรุงเทพฯ : กรมศิลปากร, 2517.

ราชบัณฑิตยสถาน. ศิลปกรรมไทย : พระพุทธปฏิมา พระบรมมหาราชวัง วัด เรือนไทยภาคกลาง ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพฯ : ราชบัณฑิต, 2536.

เรื่องพระปฐมเจดีย์ กรมศิลปากรตรวจชำระใหม่และการบูรณะและปฏิสังขรณ์พระปฐมเจดีย์. กรุงเทพฯ : ยูนิตี้ โพรเกรส จำกัด, 2528. (พิมพ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ พระธรรมศิริชัย (ชิต ชิตวิบุลเถร) 23 มีนาคม 2528.

เลิศ พ่วงพระเดช. ศิลปไทยชุดตำราภาพลายไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : วาดศิลป์, 2545.

วรรณภา ณ สงขลา. การอนุรักษ์จิตรกรรมฝาผนัง. กรุงเทพฯ : กรมศิลปากร, 2528.

_____. จิตรกรรมไทยประเพณี. เล่มที่ 1 จิตรกรรมฝาผนังในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : ฝ่ายอนุรักษ์จิตรกรรมฝาผนังและประติมากรรมติดที่ กองโบราณคดี กรมศิลปากร, 2533.

_____. "จิตรกรรมไทยประเพณี : เทคนิคและการอนุรักษ์ (Traditional Thai painting : technique and conversation methods)". ศิลปากร 33, 5 (พ.ย.-ธ.ค. 2532) : 4-22.

วสันต์ เทพสุริยานนท์. นักโบราณคดี สำนักงานโบราณคดีแห่งชาติที่ 2 สุพรรณบุรี.
สัมภาษณ์, 25 กันยายน 2547.

วสิษฐ Jennings. “ศัพท์และความรู้เกี่ยวกับวิชาศิลปะ” *ศิลปากร*. ปีที่ 16 ฉบับที่ 5
เดือนกันยายน – ตุลาคม 2536. หน้า 92 -93

วิบูลย์ ลีสุวรรณ. “ทิศทางการจิตรกรรมไทย” ใน สารบรรยายการสัมมนาทางวิชาการเรื่อง
ทิศทางการศิลปกรรมไทย. หน้า 17 - 29. กรุงเทพฯ : ราชบัณฑิตฯ, 2545.

_____. *มรดกศิลปกรรมพื้นบ้าน*. กรุงเทพฯ : บริษัท ดันอ้อ 1999, 2542.

_____. *ศิลปะชาวบ้าน (Folk art)*. กรุงเทพฯ : อมรินทร์, 2546 ก.

_____. *ศิลปะไทยที่น่ารู้*. กรุงเทพฯ : เมืองโบราณ, 2529.

_____. *สาระน่ารู้ในศิลปะ*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2531.

วิบูลย์ ลีสุวรรณ, บรรณาธิการ. *ศิลปวิชาการ : ศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี*. กรุงเทพฯ :
มูลนิธิศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี อนุสรณ์, 2546 ข.

วิไลรัตน์ ยังรอด. “จิตรกรรมฝาผนัง : ภาพวัฒนธรรมมโนศิลป์”. *เมืองโบราณ* 24, 4 (ต.ค.-ธ.ค.
2541) : หน้า 15-25.

_____. “เส้นแสดงฤดูกาลในงานจิตรกรรมไทย”. *เมืองโบราณ* 24, 3 (ก.ค.-ก.ย. 2541) :
72-77.

ศุภสิน สารพันธ์. *ศิลปะไทย*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2545.

เศรษฐมนตร์ กาญจนกุล. *เส้นสายลายไทย : สัดส่วนตัวละครและพุทธศิลป์*. กรุงเทพฯ :
สุภาพใจ, 2536.

สงวน รอดบุญ. *พุทธศิลป์สู่ขทัย*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษรสมัย, 2521.

สน สีมাত্রัง. *จิตรกรรมฝาผนังสกุลช่างรัตนโกสินทร์*. กรุงเทพฯ : อมรินทร์การพิมพ์,
2522.

_____. “รายงานการสำรวจจิตรกรรมฝาผนังในเขต อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม.”
ใน การสัมมนาประวัติศาสตร์โบราณคดีและศิลปวัฒนธรรมนครปฐมโดย
ความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยศิลปากรกับชุมชนนิสิตเก่าจุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย จัหวัดนครปฐม 20-23 ตุลาคม 2525. นครปฐม : มหาวิทยาลัย
ศิลปากร, 2525.

สมคิด จิระทัศนกุล. รูปแบบพระอุโบสถและพระวิหารในสมัยพระบาทสมเด็จพระจอม
เกล้าเจ้าอยู่หัว. กรุงเทพฯ : เมืองโบราณ, 2547.

_____. วัด : พุทธศาสนสถาปัตยกรรมไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์, 2544.

สมชาติ มณีโชติ. จิตรกรรมไทย. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2529.

สมปอง อัครวงษ์. “ภาพจิตรกรรมไทยมีอยู่ที่ไหนในวัด” *สูจิบัตรนิทรรศการศิลปกรรม
ครั้งที่ 6*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาศิลปศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
วิทยาลัยครูพระนคร 2528. หน้า 8 – 11

สันติ เล็กสุขุม. จิตรกรรมไทยสมัยรัชกาลที่ 3 : ความคิดเปลี่ยนการแสดงออกก็เปลี่ยน
ตาม. กรุงเทพฯ : เมืองโบราณ, 2548.

_____. ประวัติศาสตร์ศิลปะไทย (ฉบับย่อ) : การเริ่มต้นและการสืบเนื่องงานช่างใน
ศาสนา. กรุงเทพฯ : เมืองโบราณ, 2544.

_____. ศิลปะสุโขทัย. กรุงเทพฯ : เมืองโบราณ, 2549.

สันติ เล็กสุขุม และ กมล ฉายาวัฒน์. จิตรกรรมฝาผนังสมัยอยุธยา. กรุงเทพฯ : สถาบัน
ไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2524.

สันติ เล็กสุขุม, วีระ อินพันทัง และ ศิลป์ชัย ชื่นประเสริฐ. ศิลปะกับสังคมไทย (ฉบับ
ปรับปรุง) : คู่มือการศึกษาชุดวิชา หน่วยที่ 1-15 (The arts and Thai society).
กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2548.

สายไหม จบกมลศึก. “จิตรกรรมฝาผนังพระพุทธรัดนสถานตามแนวพระราชดำริ”.
ศิลปากร. ปีที่ 47, ฉบับที่ 6 (พ.ย.-ธ.ค. 2547) : หน้า 4-17.

สุดาราส สุจฉายา บรรณาธิการ. กรุงรัตนโกสินทร์ : เมืองวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์.
กรุงเทพฯ : สารคดี, 2547.

สุนนท์ ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา และคนอื่นๆ. รายงานการวิจัย "ศึกษาศิลปกรรมแบบ
ประเพณีในจังหวัดเพชรบุรี" (The study of the traditional art in Petchburi
province). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2545.

สุภรณ์ โอเจริญ. มอญในเมืองไทย (The Mons in Thailand). กรุงเทพฯ : สำนักงาน
กองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2541.

สุรจิตร ยังพะกุล. ช่างเขียนจิตรกรรมฝาผนังวัดไร่จิง. **สัมภาษณ์**, 18 กันยายน พ.ศ. 2553

สุวัฒน์ แสนชาติ. การร่างภาพลายไทย : ภาพไทย. กรุงเทพฯ : วาดศิลป์, 2547.

อนุমানราชชน, พระยา. เล่าเรื่องในไตรภูมิ. พระนคร : คลังวิทยา, 2513.

อนุศาสน์จิตรกร, พระยา. นิราศตามเสด็จ เสด็จพระราชดำเนินประพาสราชานิเวศน์มฤคทายวัน
พระพุทธศักราช 2467. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : มูลนิธิพระราชานิเวศน์มฤคทายวัน
ในพระอุปถัมภ์สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี,
มปป.

อำนาจ ศรีม่วงงามและคณะ. ช่างเขียนจิตรกรรมฝาผนังวัดละมุด. **สัมภาษณ์**, 27 เมษายน พ.ศ.
2553

อุไร สิงห์ไพบูลย์พร. ช่างสิบหมู่ : ศิลปกรรมไทยโบราณ. กรุงเทพฯ : เอส.ที.พี. เวิลด์มีเดีย,
2541.

อุ๋ทอง ประศาสน์วินิจชัย. ท้องทศชาติผ่านจิตรกรรม : เต ช สุ เน ม. กรุงเทพฯ : คณะ
บุคคลน้ำริน, 2545 ก.

_____. ท้องทศชาติผ่านจิตรกรรม : ภู จ นา วิ เว. กรุงเทพฯ : คณะบุคคลน้ำริน, 2545 ข.

ภาคผนวก

จังหวัดนครปฐม

สภาพโดยทั่วไปของจังหวัดนครปฐม

สภาพทางภูมิศาสตร์

นครปฐมเป็นจังหวัดหนึ่งในเขตภาคกลางตอนล่างในบริเวณลุ่มแม่น้ำท่าจีน และอยู่เขตปริมณฑลของกรุงเทพมหานคร ตั้งอยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครไปทางทิศตะวันตก ตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4 ถนนเพชรเกษม เป็นระยะทาง 56 กิโลเมตร หรือตามถนนพระบรมราชชนนี (ถนนปิ่นเกล้า-นครชัยศรี) เป็นระยะทาง 44 กิโลเมตร และตามเส้นทางรถไฟสายใต้ 62 กิโลเมตร

จังหวัดนครปฐมมีพื้นที่ 2,168.327 ตารางกิโลเมตรหรือ 1,355,204 ไร่ เท่ากับร้อยละ 0.42 ของประเทศ มีความกว้างจากทิศตะวันตกที่บ้านวังอ้ายทอก ตำบลทุ่งลูกนก อำเภอกำแพงแสน ถึงทิศตะวันออกที่คลองพระพิมล ตำบลนคราภิรมย์ อำเภอบางเลน เป็นระยะทาง 50.25 กิโลเมตร มีความยาวจากทิศเหนือที่บ้านวัดประทุมวัน ตำบลบัวปากท่า อำเภอบางเลน ไปทางใต้ถึงหมู่บ้านใหม่ ตำบลบ้านใหม่ อำเภอสามพราน เป็นระยะทาง 59.1 กิโลเมตร ขนาดของพื้นที่จังหวัดนครปฐมนี้จัดเป็นลำดับที่ 13 ของจังหวัดในภาคกลาง และเป็นลำดับที่ 62 ของประเทศ

สภาพพื้นที่ของจังหวัดนครปฐมส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำท่าจีนไหลผ่าน โดยช่วงที่ผ่านจังหวัดนครปฐม ชาวนครปฐมเรียกว่าแม่น้ำนครชัยศรีตามชื่อเมืองเดิม แม่น้ำสายนี้ต้นแม่น้ำแยกออกจากแม่น้ำเจ้าพระยาฝั่งขวาระหว่างอำเภอมืองอุทัยธานีกับอำเภอมืองชัยนาทผ่านจังหวัดชัยนาท เข้าเขตสุพรรณบุรีผ่านจังหวัดนครปฐม ตั้งแต่อำเภอบางเลน อำเภอนครชัยศรี อำเภอสามพราน เข้าเขตจังหวัดสมุทรสาครออกสู่อ่าวไทย มีความยาวประมาณ 300 กิโลเมตร ดังนั้นแม่น้ำสายนี้จึงเปรียบเสมือนเส้นโลหิตที่หล่อเลี้ยงจังหวัดนครปฐมให้เกิดความอุดมสมบูรณ์ เหมาะแก่การทำการเกษตรต่างๆ เช่น การทำนา ทำสวนผลไม้ ได้แก่มะม่วง มะพร้าว น้ำหอม องุ่น มะม่วง น้อยหน้า ฯลฯ และแม่น้ำสายนี้ยังใช้เป็นเส้นทางลำเลียงผลผลิตทางการเกษตรซึ่งมีผลสำคัญต่อเศรษฐกิจของจังหวัดเป็นอย่างมาก และจากความอุดมสมบูรณ์ทางการเกษตรดังกล่าวจึงเป็นผลให้เกิดการขยายตัวทางด้านอุตสาหกรรมซึ่งต้องใช้ผลผลิตทางการเกษตร เช่น โรงสีข้าว โรงงานน้ำตาล โรงงานทอผ้าและอื่นๆ เป็นจำนวนมาก

จังหวัดนครปฐมมีอาณาเขต ติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับ อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี และอำเภอลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอบ้านแพ้ว อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร และอำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี

ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อำเภอไทรน้อย อำเภอบางใหญ่ อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี และเขตตลิ่งชัน เขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ อำเภอบ้านโป่ง อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรีและอำเภอมทวน จังหวัดกาญจนบุรี

การคมนาคม เนื่องจากที่ตั้งของจังหวัดนครปฐมเป็น “ประตูสู่ภาคใต้และภาคตะวันตก” ดังนั้นจึงมีเส้นทางคมนาคมทั้งเส้นทางรถไฟและทางหลวงแผ่นดิน ตัดผ่านไปสู่จังหวัดต่างๆ คือ

ทางรถไฟ ขบวนรถไฟสายใต้ทุกขบวน ทั้งเที่ยวขึ้นและเที่ยวลงจากกรุงเทพฯ และขบวนรถไฟสายตะวันตก กรุงเทพฯ – กาญจนบุรี รวมทั้งกรุงเทพฯ – สุพรรณบุรี ทุกขบวนต้องผ่านจังหวัดนครปฐม

ทางรถยนต์ มีทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4 หรือสาย A 2 ซึ่งเรียกโดยทั่วไปว่า ถนนเพชรเกษม จากกรุงเทพฯ- ปาดังเบซาร์ ตัดผ่านอำเภอสามปราชญ์ อำเภอนครชัยศรี และอำเภอเมือง นอกจากนี้ยังมีทางหลวงแผ่นดินเชื่อมติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง คือ ทางหลวงหมายเลข 338 หรือถนนบรมราชชนนี (ถนนปิ่นเกล้า – นครชัยศรี)จากกรุงเทพฯ มาบรรจบกับถนนเพชรเกษม ที่อำเภอนครชัยศรี เป็นระยะทาง 51 กิโลเมตร ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 321 หรือถนนมาลัยแมนเชื่อมจังหวัดนครปฐม กับจังหวัดสุพรรณบุรี เป็นระยะทาง 90 กิโลเมตร

ลักษณะประชากร

จากประกาศสำนักทะเบียนกลาง กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทยเรื่อง จำนวนราษฎรทั่วราชอาณาจักร ข้อมูลจำนวนประชากรและบ้าน ณ 23 ตุลาคม 2552 จังหวัดนครปฐมมีประชากรทั้งสิ้น 850,895 คน เป็นชาย 409,240 คน หญิง 441,655 คนโดยแยกตามอำเภอได้ดังตาราง ต่อไปนี้

อำเภอ	จำนวนประชากร		รวม
	ชาย	หญิง	
เมือง	79,089	84,799	163,888
สามพราน	55,770	61,396	117,166
นครชัยศรี	45,702	50,143	95,845
บางเลน	37,740	38,540	76,280
กำแพงแสน	55,963	59,229	115,192
ดอนตูม	16,242	16,966	33,208
พุทธมณฑล	6,917	7,943	14,860
รวม	409,240	441,655	850,895

ตารางที่ 3 แสดงข้อมูลจำนวนประชากรในจังหวัดนครปฐม
ที่มา <http://www.dopa.go.th/TH/service.php>

ชาติพันธุ์ ประชากรเหล่านี้ประกอบไปด้วยกลุ่มชาติพันธุ์หลายกลุ่ม คือไทย จีน ลาว มอญ เขมร และยวน โดยกลุ่มชาวต่างถิ่นที่อพยพเข้ามาตั้งหลักแหล่งเพื่อแสวงหาแหล่งทำกินจำนวนมากที่สุด คือ ชาวจีน รองลงมา คือ ชาวลาว โดยชาวจีนจำแนกตามภาษาพูดและถิ่นฐานเดิมจากประเทศจีนแยกเป็น จีนแต้จิ๋ว จีนแคะ จีนฮกเกี้ยน จีนกวางตุ้งและจีนไหหลำ อาจกล่าวได้ว่าภาษาจีนแต้จิ๋วน่าจะเป็นภาษาที่ใช้กันค่อนข้างแพร่หลายมากกว่าภาษาจีนกลุ่มอื่นๆ รองลงมาคือชาวลาว ซึ่งพวกแรกถูกกวาดต้อนมาจากประเทศลาว สมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว แบ่งเป็น ลาวภูกระรัง (ลาวครั่ง) ลาวเวียงจันทน์ (ลาวเวียง) ลาวจำปาศักดิ์(ลาวใต้) และต่อมาสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้มีกลุ่มลาวโซ่งหรือไทยทรงดำ(ถิ่นเดิมอยู่ที่เมืองเดียนเบียนฟู ประเทศเวียดนาม) อพยพย้ายมาจากจังหวัดเพชรบุรีเข้ามาตั้งหลักแหล่งเพิ่มขึ้นอีก ส่วนมอญอพยพหนีภัยมาจากพม่า ปัจจุบันมีจำนวนไม่มากนัก และสำหรับเขมรนั้นได้ผสมกลมกลืนไปกับชาวท้องถิ่นแล้ว

ถึงแม้ว่าทั้งชาวลาวและชาวจีนต่างก็รักษาวัฒนธรรมประเพณีของตนเองไว้อย่างเหนียวแน่น แต่การที่ชาวจีนมักตั้งหลักแหล่งกระจายอยู่ทั่วไปตามลุ่มน้ำลำคลอง รวมทั้งได้แต่งงานกับคนท้องถิ่น ทำให้เกิดการหลอมรวมเป็นวัฒนธรรมไทย – จีนขึ้น ในขณะที่ชาวลาวมักตั้งบ้านเรือนอยู่รวมกันเป็นกลุ่มๆตามพวกของตน จึงยังคงรักษาวัฒนธรรมดั้งเดิมของตนเองไว้อย่างเด่นชัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มลาวโซ่งซึ่งอาศัยอยู่อย่างหนาแน่นที่อำเภอกำแพงแสน และที่อำเภอบางเลน และอำเภอดอนตูม

ศาสนา

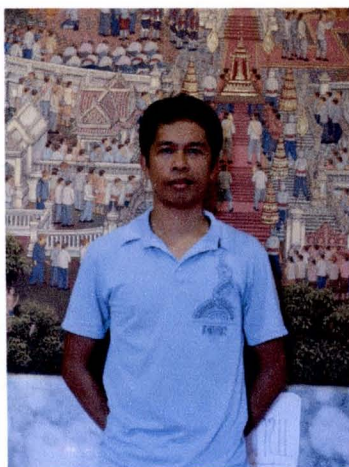
ประชากรในจังหวัดนครปฐมส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ คิดเป็นร้อยละ 98.7 ส่วนที่เหลือ คือศาสนาคริสต์ ร้อยละ 1.2 และศาสนาอิสลาม ร้อยละ 0.1 โดยในการนับถือศาสนาพุทธนั้นประชากรอีกเป็นจำนวนมากยังคงนับถือผีควบคู่กันไปด้วย ดังที่ชาวจีนกราบไหว้ศาลเจ้าแม่ทับทิม ศาลเจ้ากวนอู ศาลเจ้าเหล่าก่งกง ฯลฯ สอนลาวครึ่งและลาวใต้ เรียกผีที่ศาลเจ้าว่าเจ้าพ่อหรือเจ้านาย พวกลาวโซ่งที่ตำบลสระพัฒนา อำเภอกำแพงแสนเรียกผีที่ศาลเจ้าว่าเจ้าพ่อทองคำหรือเจ้าปู่ทองคำ เป็นต้น จึงทำให้ประชากรจังหวัดนครปฐมประกอบพิธีทางพุทธศาสนาควบคู่ไปกับกรเช่นไหว้ผีที่ตนนับถือ

เกี่ยวกับความสำคัญทางด้านพุทธศาสนานั้น จังหวัดนครปฐมนับว่าเป็นศูนย์กลางทางพุทธศาสนาซึ่งเจริญรุ่งเรืองทั้งในอดีตและปัจจุบัน มีปูชนียสถานที่สำคัญคือ องค์พระปฐมเจดีย์ อันเป็นที่เคารพสักการะของประชาชนทั้งประเทศ นอกจากนั้น ยังมีพระร่วงโรจนฤทธิ์ซึ่งถือว่าเป็นพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์เป็นที่เคารพสักการะคู่กับองค์พระปฐมเจดีย์

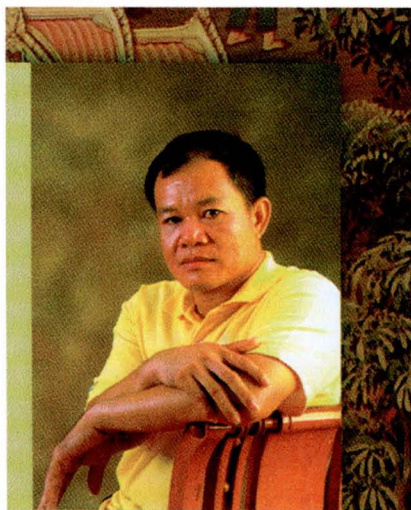

ข้อมูลข้างเขียนภาพจิตรกรรมฝาผนัง อุโบสถ

ช่างเขียนภาพจิตรกรรมฝาผนังพระวิหารปัญญาวัคคีย์ ทางด้านทิศใต้ วัดพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมือง นครปฐม

ชื่อ	นายจ่านง รัตนกุล
เกิด	10 มีนาคม 2516 อายุ 37 ปี
ที่อยู่	จังหวัดสงขลา โทรศัพท์ 08-7086-4426, 08-6505-8988
การศึกษา	- วิทยาลัยศิลปหัตถกรรมนครศรีธรรมราช - สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเพาะช่าง ศิลปะประจำชาติ เอกจิตรกรรมไทย
ผลงาน	- ได้รับทุนสมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ (พ.ศ.2536) - แสดงงานจิตรกรรมบัวหลวง ธนาคารกรุงเทพ ครั้งที่ 17, 18 และ 19 - แสดงงานศิลปกรรมเทิดทูลกาญจนาภิเษกสมโภช ธนาคารไทยพาณิชย์ - แสดงงานจิตรกรรมภาพปัก มุลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพ - เขียนภาพจิตรกรรมฝาผนัง วัดราชผาติการามวรวิหาร กรุงเทพมหานคร - ช่างประดิษฐ์ซุ้มเฉลิมพระเกียรติครองราชย์ครบ 50 ปี - ช่างประดิษฐ์ฉากละครประวัติศาสตร์ ณ วัดไชยวัฒนาราม - แสดงงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ครบ 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550 ธนาคารกสิกรไทย - เขียนภาพจิตรกรรมฝาผนัง วิหารปัญญาวัคคีย์ วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร จังหวัดนครปฐม - ช่างเขียนจิตรกรรมฝาผนัง โครงการจัดสร้างมณฑปฯ วัดไตรมิตรวิทยาราม วรวิหาร กรุงเทพมหานคร 2552
ปัจจุบัน	จิตรกรอิสระ

ชื่อ นายอนุสรณ์ ดีวิเศษ
 เกิด 14 ตุลาคม 2507 อายุ 46 ปี
 การศึกษา พ.ปช.พิเศษปฐมการช่าง วิทยาลัยอาชีวศึกษาขอนแก่น พ.ศ.2518
 ผลงาน - เขียนภาพจิตรกรรมฝาผนัง วัดช่องลม จังหวัดสมุทรสงคราม
 - เขียนภาพจิตรกรรมฝาผนัง วัดเขากลิ้ง จังหวัดราชบุรี
 - เขียนภาพจิตรกรรมฝาผนัง วิหารปัญจวัคคีย์ วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร จังหวัดนครปฐม

รายชื่อผู้ช่วยช่างเขียน

1. นายพิเชษฐ์ ไชยสงค์	11.นางสาวภัทราพร สมหวัง	21.นายธรรมรัตน์ กังวาลก้อง
2.นายเฉลิมชาติ พิมพ์า	12.นางสาวพินัญญาวดี สมหวัง	22.นายสิทธิกร อินทรักษ์
3.นายวุฒิชัย กิจจรรย์	13.นายบุญส่ง วัดสง่า	23.นายกิตติคุณ ประยงค์
4.นายสมาน แสงกล้า	14.นายวิทย์มนต์ ขุนเพชร	
5.นายสุพัฒน์ อาสาสุข	15.นายภักค์วัฒน์ วันดี	
6.นากล้า กรสุวรรณ	16.นายธีรพล อุทุม	
7.นายอัฒวุฒิ จันทรวงานต์	17.นายขจรเดช หนั้วหยื่น	
8.นายรัชกร กาญจนกังวาลกุล	18.นายอำนาจ ก้านขุนทด	
9.นายอังคฤศร มุกสิทวงศ์	19.นายศักดิ์สิทธิ์ มุสิกภัทร	
10.นายสมชาย วราพุด	20.นายพิเชษฐ บุญล้อม	

ช่างเขียนภาพจิตรกรรมฝาผนังอุโบสถ วัดสระกระเทียม และ วัดไผ่ล้อม อำเภอเมืองนครปฐม

ชื่อ นางนิตยา ศักดิ์เจริญ

เกิด 5 มีนาคม พ.ศ. 2492 อายุ 62 ปี

ที่อยู่ 318/1 ม.6 แขวงหลักสอง เขตบางแค กรุงเทพมหานคร 10160
โทรศัพท์ 080-5900349

การศึกษา

- โรงเรียนวัดนางนอง อ.บางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร
- โรงเรียนสิงหราชพิทยาคม อ.จอมทอง กรุงเทพมหานคร
- มหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ วิทยาเขตเพาะช่าง

ผลงาน

- จิตรกรรมฝาผนังภายในอุโบสถ วัดสังข์กระจาย เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพฯ
- จิตรกรรมฝาผนังอุโบสถชั้นที่ 1 (ล่างสุด) วัดหัวลำโพง เขตบางรัก กรุงเทพฯ
- จิตรกรรมฝาผนัง ชั้นที่ 2 (ชั้นลอย) วัดแก้วไพฑูรย์เขตบางขุนเทียน กรุงเทพฯ
- จิตรกรรมฝาผนังวัดสิงห์ เขตจอมทอง กรุงเทพฯ
- จิตรกรรมฝาผนังวิหารหลวงพ่อคำวัดเนินสุขาราม เขตจอมทอง กรุงเทพฯ
- จิตรกรรมฝาผนังอุโบสถ วัดเทพพล เขตตลิ่งชัน กรุงเทพฯ
- จิตรกรรมฝาผนังอุโบสถวัดพุทธจักร เขตตลิ่งชัน กรุงเทพฯ
- จิตรกรรมฝาผนังอุโบสถวัดวิมุตยาราม เขตบางกรวย กรุงเทพฯ
- จิตรกรรมฝาผนังอุโบสถ วัดบ้านไร่ อ.สามด่าง จ.สมุทรสาคร
- จิตรกรรมฝาผนังอุโบสถวัดนาขวาง อ.กาหลง จ.สมุทรสาคร
- จิตรกรรมฝาผนังอุโบสถวัดจุฬามณี อ.อัมพวา จ.สมุทรสาคร
- จิตรกรรมฝาผนังอุโบสถวัดอินทาราม อ.อัมพวา จ.สมุทรสาคร
- จิตรกรรมฝาผนังอุโบสถวัดเกาะเทพศักดิ์ อ.อัมพวา จ.สมุทรสาคร

- จิตรกรรมฝาผนังอุโบสถวัดไผ่ล้อม อ.เมือง จ.นครปฐม
- จิตรกรรมฝาผนังอุโบสถวัดบางแถม อ.เมือง จ.นครปฐม
- จิตรกรรมฝาผนังอุโบสถวัดทุ่งผักกูด อ.นครชัยศรี จ.นครปฐม
- จิตรกรรมฝาผนังอุโบสถวัดสระกระเทียม อ.เมือง จ.นครปฐม
- จิตรกรรมฝาผนังอุโบสถวัดเวฬุวนาราม อ.บางเลน จ.นครปฐม
- จิตรกรรมฝาผนังอุโบสถวัดกำแพง อ.เมือง จ.ชลบุรี
- จิตรกรรมฝาผนังอุโบสถวัดนาตูม อ.พนัสนิคม จ.ชลบุรี
- จิตรกรรมฝาผนังอุโบสถวัดหมอนนาง อ.พนัสนิคม จ.ชลบุรี
- จิตรกรรมฝาผนังอุโบสถวัดเกาะแก้วเวฬุวัน อ.พนมสารคาม จ.ฉะเชิงเทรา
- จิตรกรรมฝาผนังวัดบางโกลนใน อ.บางพลี จ.สมุทรปราการ
- จิตรกรรมฝาผนังวัดกิ่งแก้วราชาเทวะ อ.บางพลี จ.สมุทรปราการ
- จิตรกรรมฝาผนังวิหารคดพระธาตุเจดีย์ วัดบางพลีใหญ่ จ.สมุทรปราการ
- จิตรกรรมฝาผนังวัดโพธิ์ขมิ้น อ.บางจาน จ.เพชรบุรี
- จิตรกรรมฝาผนังพระธาตุเจดีย์ ชั้นที่ 2,3 วัดกลางบางปลาหมอ จ.สุพรรณบุรี
- จิตรกรรมฝาผนังอุโบสถวัดบ้านแค อ.ผักไห่ จ.พระนครศรีอยุธยา
- จิตรกรรมฝาผนังอุโบสถวัดสุนทราราม อ.บางไทร จ.พระนครศรีอยุธยา
- จิตรกรรมฝาผนังอุโบสถวัดโล่สุทธาวาส อ.เมือง จ.อ่างทอง
- จิตรกรรมฝาผนังศาลาวัดวิมุตติธรรม จ.นครราชสีมา
- จิตรกรรมฝาผนังมณฑปวัดพระยืน อ.ลับแล จ.อุตรดิตถ์
- จิตรกรรมฝาผนังอุโบสถ วัดหนองป่าตอ จ.สุโขทัย
- จิตรกรรมฝาผนังวัดน้ำขาว อ.จะนะ จ.สงขลา
- จิตรกรรมฝาผนังอุโบสถ วัดท่าไทร อ.บ้านดอน จ.สุราษฎร์ธานี
- จิตรกรรมฝาผนังอุโบสถ วัดนาครก เขต ภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

ผลงานจิตรกรรมฝาผนังในสถานที่อื่นๆ

1. เขียนภาพเรื่องการแพทย์แผนไทยในสมัยโบราณ ให้กับพิพิธภัณฑ์แพทย์แผนไทย กระทรวงสาธารณสุข
2. เขียนห้องพระให้กับบุคคลสำคัญต่างๆ
3. เขียนภาพจิตรกรรมประดับห้อง ให้กับโรงแรมเชงกรีร่า ปีพ.ศ.2532 และ 2547
4. เขียนภาพให้กับวิหารเขียน และห้องสมเด็จพระสังฆราช บริเวณวัดญาณสังวร อ.สัตหีบ จ.ชลบุรี

ช่างเขียนภาพจิตรกรรมฝาผนังอุโบสถ วัดกลางบางแก้ว และ วัดละมุด อำเภอนครชัยศรี

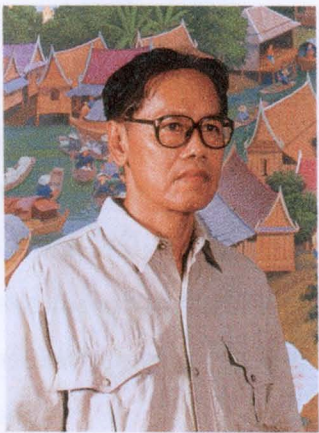

ชื่อ	นายอำนาจ สีม่วงงาม
เกิด	13 มิถุนายน 2513 อายุ 40 ปี
ที่อยู่	47 ม.1 ต.วัดละมุด อ.นครชัยศรี จ.นครปฐม
การศึกษา	- โรงเรียนท่าเรือนิคมยานุกุล - วิทยาลัยอาชีวศึกษาพระนครศรีอยุธยา - สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเพาะช่าง - ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาออกแบบนิเทศศิลป์ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา
เกียรติประวัติ	- เขียนจิตรกรรมฝาผนังอุโบสถวัดชากสมอสุขใจดี ชลบุรี - เขียนจิตรกรรมฝาผนังวัดสวนหินผานางคอย จ.อุบลฯ - เขียนจิตรกรรมฝาผนังศาลาการเปรียญวัดอโศการาม จ.สมุทรปราการ - เขียนจิตรกรรมฝาผนังวิหารวัดละมุด จ.นครปฐม - เขียนจิตรกรรมฝาผนังอุโบสถวัดกลางบางแก้ว จ.นครปฐม - เขียนจิตรกรรมฝาผนังอุโบสถวัดลาดกระบังสาม กรุงเทพฯ - ปั้นลวดลายประดับเมรุวัดละมุด จ.นครปฐม - ปั้นลวดลายและเขียนภาพจิตรกรรมวิหารวัดศรีษะทอง จ.นครปฐม
ปัจจุบัน	- จิตรกรอิสระ

ชื่อ	นายฉัตรชัย มูสิแก้ว	อายุ 40 ปี
ที่อยู่	61/7 ต.ลานตากฟ้า อ.นครชัยศรี จ.นครปฐม โทรศัพท์ 08-9690-2499	
การศึกษา	- เทศบาลปากพนัง - ร.ร.ปากพนัง(ชาย) - วิทยาลัยศิลปหัตถกรรมนครศรีธรรมราช - สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเพาะช่าง - ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาออกแบบนิเทศศิลป์ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา	
เกียรติประวัติ	- เขียนจิตรกรรมฝาผนังอุโบสถวัดชากสมอสุขใจดี ชลบุรี - เขียนจิตรกรรมฝาผนังวัดสวนหินผานางคอย จ.อุบลฯ - เขียนจิตรกรรมฝาผนังศาลาการเปรียญวัดอโศการาม จ.สมุทรปราการ - เขียนจิตรกรรมฝาผนังวิหารวัดละมุด จ.นครปฐม - เขียนจิตรกรรมฝาผนังอุโบสถวัดกลางบางแก้ว จ.นครปฐม - เขียนจิตรกรรมฝาผนังอุโบสถวัดลาดกระบังสาม กรุงเทพฯ - ปั่นลวดลายประดับเมรุวัดละมุด จ.นครปฐม - ปั่นลวดลายและเขียนภาพจิตรกรรมวิหารวัดศรีษะทอง จ.นครปฐม	
ปัจจุบัน	จิตรกรอิสระ	
และ	นายกังวานไพโร ชมภูพันธ์ นางพรรณนาราย ชมภูพันธ์	

ช่างเขียนภาพจิตรกรรมฝาผนังอุโบสถ วัดไร่ขิง อำเภอสามพราน

ชื่อ	นายสุรจิตร ยังพระกุล
เกิด	7 เมษายน 2488 อายุ 65 ปี
ที่อยู่	6/2 ม.6 ต.คลองวาฬ อ.เมือง จ.ประจวบคีรีขันธ์ โทรศัพท์ 08-1484-5774
การศึกษา	- มัธยมศึกษา โรงเรียนปราณบุรี อ.ปราณบุรี จ.ประจวบคีรีขันธ์ - มัธยมศึกษา โรงเรียนสิงหนาท กองบิน 5 จ.ประจวบคีรีขันธ์
ผลงาน	- ครูวาดเขียนโท กระทรวงศึกษาธิการ - จิตรกรรมฝาผนังอุโบสถวัดพรหมรังษี จ.ลพบุรี - จิตรกรรมวิหารวัดอรุณรังษี จ.นครนายก - จิตรกรรมฝาผนังอุโบสถวัดไร่ขิง จ.นครปฐม - จิตรกรรมฝาผนังพิพิธภัณฑวัดไร่ขิง จ.นครปฐม - จิตรกรรมฝาผนังห้องสมุดประชาชนเฉลิมราชกุมารี วัดไร่ขิง จ.นครปฐม
ปัจจุบัน	จิตรกรอิสระ

รายชื่อผู้ช่วยช่างเขียน

ชื่อ	นางสาวบงกช ยังพะกุล
เกิด	18 กุมภาพันธ์ 2514 อายุ 39 ปี
การศึกษา	- มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชลาดกระบัง กรุงเทพฯ - มัธยมศึกษาปลาย โรงเรียนเศรษฐบุตรบำเพ็ญ มีนบุรี - ศึกษาศิลปะจากบิดา
ผลงาน	- จิตรกรรมฝาผนังอุโบสถวัดไร่ขิง จ.นครปฐม - จิตรกรรมฝาผนังพิพิธภัณฑวัดไร่ขิง จ.นครปฐม - จิตรกรรมฝาผนังห้องสมุดประชาชนเฉลิมราชกุมารี วัดไร่ขิง จ.นครปฐม
ปัจจุบัน	จิตรกรอิสระ

ชื่อ	นางสาวนุชบา ยังพะกุล
เกิด	8 พฤษภาคม 2515 อายุ 40 ปี
การศึกษา	- มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนเทพศิรินทร์ร่วมเกล้า ลาดกระบัง กรุงเทพฯ - มัธยมศึกษาปลาย โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชลาดกระบัง กรุงเทพฯ - ศึกษาศิลปะจากบิดา
ผลงาน	- จิตรกรรมฝาผนังอุโบสถวัดไร่ขิง จ.นครปฐม - จิตรกรรมฝาผนังพิพิธภัณฑวัดไร่ขิง จ.นครปฐม - จิตรกรรมฝาผนังห้องสมุดประชาชนเฉลิมราชกุมารี วัดไร่ขิง จ.นครปฐม
ปัจจุบัน	- จิตรกรอิสระ

ชื่อ	นายสุวัฒน์ ชัยพะกุล
เกิด	11 กรกฎาคม 2518 อายุ 35 ปี
การศึกษา	- มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภช ลาดกระบัง กรุงเทพฯ - ปวช. วิทยาลัยช่างศิลป์ กรุงเทพฯ - ปวส. วิทยาลัยช่างศิลป์ กรุงเทพฯ
ผลงาน	- จิตรกรรมฝาผนังพิพิธภัณฑ์วัดไร่ขิง จ.นครปฐม - จิตรกรรมฝาผนังห้องสมุดประชาชนเฉลิมราชกุมารี วัดไร่ขิง จ.นครปฐม
ปัจจุบัน	จิตรกรอิสระ

แบบสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูล (สำหรับช่างเขียนจิตรกรรมฝาผนัง)

1. ชื่อ.....นามสกุล.....เพศ.....
2. วัน เดือน ปีเกิด อายุ
3. การศึกษา
4. อาชีพ
5. ผลงาน
6. รูปแบบหรือแนวทางการเขียนภาพ
7. ศิลปินที่ยึดเป็นแนวทางในการทำงาน
8. ครูช่างที่ยึดเป็นแบบอย่างในการทำงาน
9. ขั้นตอนการทำงาน
 - เริ่มต้นติดต่องาน
 - ระยะเวลาในการเขียนภาพ
 - การวางภาพ การออกแบบ ดินแบบ
 - การร่างภาพ
 - การกำหนดราคา
 - การหาข้อมูลที่จะใช้เขียนภาพ
 - การแบ่งงาน
 - การลงสี
10. วัสดุอุปกรณ์
 - พู่กัน แปรง - สี
11. การเตรียมพื้น
 - ใช้เทคนิคใด
12. การควบคุมงาน
 - มีเทคนิคการทำงานอย่างไร
13. การอนุรักษ์ภาพจิตรกรรมฝาผนัง
 - อายุของภาพจิตรกรรมฝาผนังที่เขียนขึ้น
 - การบำรุงดูแลรักษา
 - การซ่อมแซมเมื่อชำรุด
 - แนวทางการอนุรักษ์
14. ปัญหาและอุปสรรคที่พบจากการทำงาน

แบบสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูล (สำหรับวัด)

1. ชื่อ (เจ้าอาวาส).....วัด.....
2. ประวัติความเป็นมาของวัด
3. สถานที่ตั้งของอาคารที่มีภาพจิตรกรรมฝาผนัง
 - วันเดือนปีที่สร้าง
 - ผู้ออกแบบ
 - ขนาดพื้นที่
4. แนวคิดในการเขียน
 - การระดมความคิดของผู้เกี่ยวข้อง
 - การมีส่วนร่วมของชุมชน หรือผู้เกี่ยวข้อง
5. วัตถุประสงค์ในการเขียน
6. งบประมาณที่ใช้ในการเขียน
7. การคัดเลือกช่างเขียน
 - มีเกณฑ์ในการคัดเลือกช่างเขียน อย่างไร
 - มีการจัดตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาในการคัดเลือก อย่างไร
 - ติดต่อช่างเขียนอย่างไร
 - มีการไปติดตามดูผลงานของช่างเขียน อย่างไร
8. การดูแล ควบคุม การทำงานของช่างเขียน
 - มีการตรวจความถูกต้องของรูปแบบ เนื้อหา การจัดวาง อย่างไร
9. การนำเสนองานจิตรกรรมต่อบุคคลภายนอก
 - มีการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ภาพจิตรกรรมฝาผนัง อย่างไร
 - มีการอำนวยความสะดวกในการเข้าชมภาพจิตรกรรมฝาผนัง อย่างไร
 - มีใครเป็นผู้ดูแลรักษา หรือความรู้เกี่ยวกับภาพจิตรกรรมฝาผนัง อย่างไร
10. การดูแลรักษา
 - มีการดูแลรักษาภาพจิตรกรรมฝาผนัง อย่างไร
 - มีการอนุรักษ์ภาพจิตรกรรมฝาผนัง อย่างไร

ชุดสำหรับวาดภาพ (Sketch)

เพื่อจัดทำร่างแผนผังการจัดองค์ประกอบภาพ ในจิตรกรรมฝาผนัง

1. ผนังกลุ่มห้องด้านหลังพระประธาน

(1)

--	--

รายละเอียดอื่นๆ.....
.....
.....

2. ผนังหุ้มกลองด้านหลังพระประธาน

(2)

--	--

รายละเอียดอื่นๆ.....
.....
.....

3. ผนังด้านข้าง ขวามือพระประธาน

(3.1)

(4.1)

(5.1)

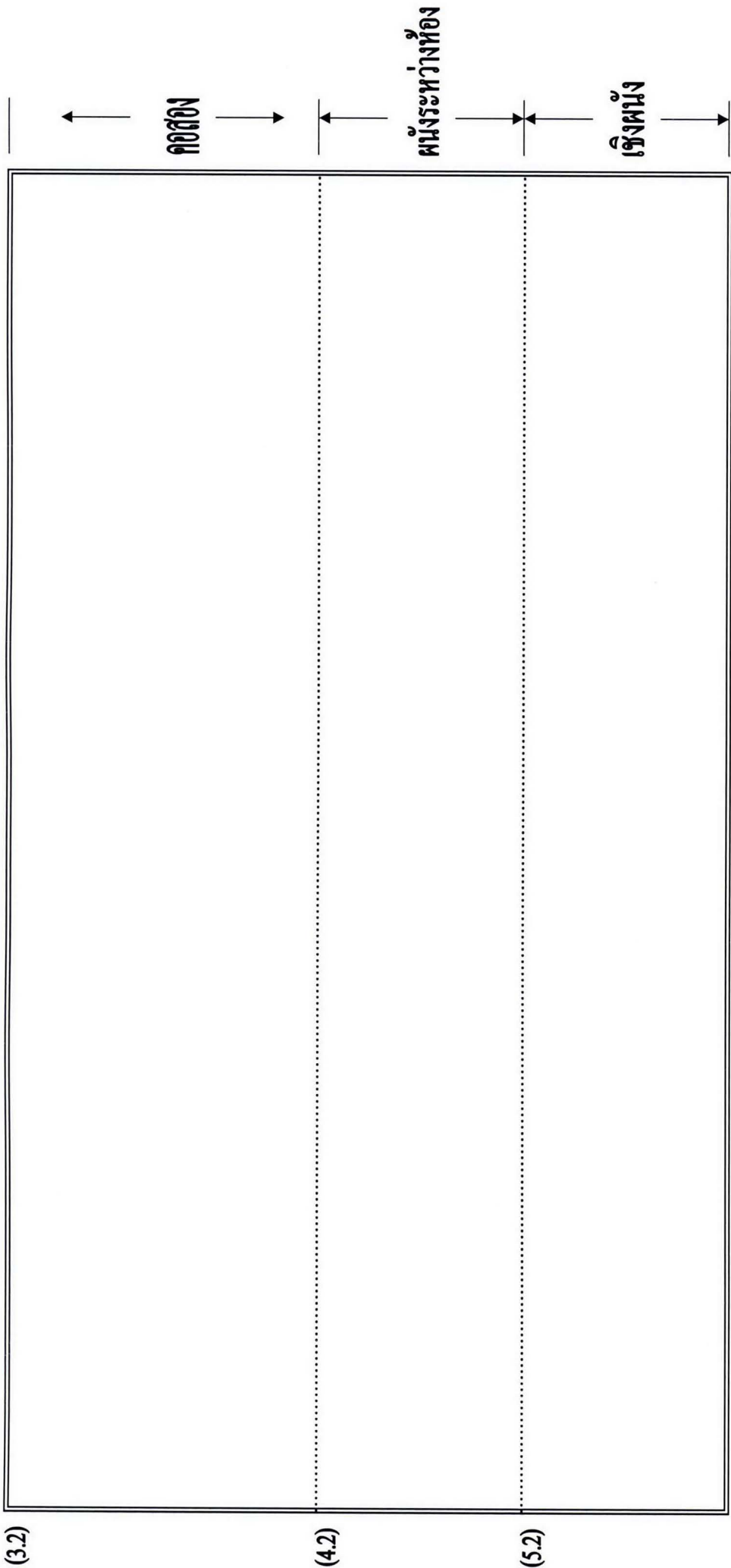

กอสอง

ผนังระหว่างห้อง

เจ้าแม่! เจ้าแม่!

4. แผนผังข้างซ้ายมือพระประธาน

แบบบันทึกรายละเอียดอื่นๆ (5)

ภาพการจัดนิทรรศการ

“ ท้องเที่ยววัด ชมจิตรกรรมฝาผนังวัดในจังหวัดนครปฐม ”

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - สกุล นายปัญญา พุฒะเนียด อายุ 45 ปี

ตำแหน่งทางวิชาการ นักวิชาการช่างศิลป์ชำนาญการพิเศษ

สถานที่ทำงาน

ฝ่ายโสตทัศนศึกษา หอสมุดพระราชวังสนามจันทร์ สำนักหอสมุดกลาง

มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ อ.เมือง จ.นครปฐม 73000

โทรศัพท์และโทรสาร 0-3425-5092 ภายใน 21341

ที่อยู่ปัจจุบันตามทะเบียนบ้าน 82/6 หมู่ 3 ตำบลศิระชะทอง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

ประวัติการศึกษา

- 2539 ศิลปกรรมศาสตร์บัณฑิต วิชาเอกศิลปกรรม สถาบันราชภัฏนครปฐม
2535 ครุศาสตร์บัณฑิต วิชาเอกเทคโนโลยีและนวัตกรรมการศึกษา วิทยาลัยครุนครปฐม
2531 ประโยชน์ชุมชนศิลปหัตถกรรม แผนกวิชาศิลปกรรมศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีและ
อาชีวศึกษา วิทยาเขตพะเยาช่วง ปีการศึกษา 2531

ผลงานวิชาการ

การแกะ-ฉลุโฟมและไม้ด้วยตนเอง. 2546. นครปฐม : หอสมุดพระราชวังสนามจันทร์
สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ป้ายและการสร้างสรรค์ผลงาน. 2549. นครปฐม : หอสมุดพระราชวังสนามจันทร์
 สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศิลปากร

ผลงานสร้างสรรค์เรื่อง “เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม.”

นิทรรศการเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช เนื่องในโอกาสทรง

ครองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี ระหว่างวันที่ 29 พฤษภาคม – 30 มิถุนายน 2549 ณ หอสมุด

พระราชวังสนามจันทร์ สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศิลปากร. นครปฐม : หอสมุด, 2549.

ผลงานสร้างสรรค์ ห้องศาสตราจารย์หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล. ณ หอสมุดพระราชวังสนามจันทร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร. นครปฐม : หอสมุดฯ 2547.

